

Byliv og fællesskab i Frederiksværk

Projektets indhold

I Frederiksværks historiske bymidte samles bymidtens aktører, lokalsamfundet og kommune om at udvikle en strategisk ramme for udvikling af bymidten som et attraktivt og multifunktionelt oplevelsessted. Projektet understøtter den blandede bymidte, hvor detailhandel tænkes sammen med spisesteder samt sundhed/wellness, frivillige fællesskaber og kulturoplevelser. Frederiksværk udvikles til en multifunktionel og attraktiv bymidte med miks af tilbud, der appellerer til borgere fra hele kommunen, turister og besøgende.

Bystrategien forankres gennem bred og tværfaglig inddragelse samt understøttelse af bysamarbejde på tværs af bymidtens ejendomme, detailhandel, kultur- og uddannelsesinstitutioner, frivillige foreninger og borgere.

Baggrund

I Halsnæs Kommune mod syd ad Roskilde Fjord ligger Frederiksværk. Med beliggenhed i udkanten af Nordsjælland er byen påvirket af høj udpendling, og den regionale konkurrence med de større handelsbyer (Hillerød, Frederikssund og Helsingør) er stor. Derudover er en ældende befolkning (drevet af fødselsunderskud og relativt få tilflyttere fra andre kommuner) en brændende platform for Frederiksværk. Samlet set har kommunen en mere udfordret sundheds- og uddannelsesprofil end de øvrige kommuner i Region Hovedstaden.

Frederiksværk er en af Danmarks ældste industribyer og har bevaret sin karakteristiske bykerne, der er udpeget som nationalt industriminde og kulturmiljø. Byen er præget af gamle industribygninger og arbejderboliger langs kanalerne. Bymidten i Frederiksværk står overfor mange af de samme problemstillinger som andre byer af samme størrelse, demografi og geografisk placering i landdistriktskommune. Detailhandlen i byen er i tilbagegang, og siden 2008 er antallet af butikker faldet med ca. 20%.

Attraktiv natur og gode badestrande i lokalområdet spiller en væsentlig rolle i forhold til handelslivet i Frederiksværk, og med ca. 8.500 sommerhuse i kommunen har turismen stor betydning. I detailhandelsanalyse fra COWI fra 2023 anslås det, at turismen står for ca. 23% af omsætningen i kommunen. I Halsnæs Kommune er det dog særligt i de større dagligvareforretninger, byggemarkeder og kædebutikker, at turisterne lægger flest penge.

Byrådet i Halsnæs Kommune har i december 2022 vedtaget "Vision 2035: Halsnæs i Bevægelse" og i forlængelse heraf er "Bosætningsstrategi 2024-2035" vedtaget i maj 2024. Såvel vision som bosætningsprogram har fokus på tiltrækning af borgere og besøgende gennem levende bymiljøer og rigt foreningsliv og har ambitioner for udvikling af oplevelser og byliv i Frederiksværk i en ramme af kyst, historie, restaurations- og handelsliv. Der eksisterer på den baggrund et stærkt strategisk fundament for udvikling af bystrategi og bysamarbejde i byen.

Detailhandlen i Frederiksværk er centreret omkring gågaden Nørregade samt butikscenteret, som afslutter gågadens forløb mod nord. I umiddelbar tilknytning til Nørregade og butikscenteret ligger Krudtværksområdet (se vedhæftede kort over den eksisterende bymidte og udviklingsområdet Krudtværket). Krudtværksområdet består af en række historiske bygninger, der alle har spillet en rolle i produktionen af krudt og kugler til Danmarks deltagelse i adskillige krige.

Udover Krudtværksmuseet og UngeKulturCenteret huser området en række mindre virksomheder og en lang række frivillige foreninger. Som et led i indsatsen for at skabe en levende og attraktiv bymidte i Frederiksværk, har byrådet i budgetaftalen for 2025-2028 afsat midler til udvikling af Krudtværksområdet. Udviklingsarbejdet skal indarbejde Krudtværksområdet i bymidten og skabe sammenhængskraft til Nørregade, for at bymidten forbliver levende og relevant.

På baggrund af henvendelser fra ejendomsejere og butiksindehavere har Halsnæs Kommune i 2022 taget initiativ til at facilitere samarbejdet mellem bymidtens ejendomsejere, detailhandel, kulturinstitutioner, frivillige foreninger og lokale ildsjæle. Foreningen Frederiksværk Forum blev formelt stiftet i januar 2023, og Halsnæs Kommune har en fast plads i bestyrelsen. Bymidtesamarbejdet beror på frivillige kræfter, og kommunen har i begrænset omfang haft mulighed for at stille erhvervskonsulent til rådighed i forbindelse med afholdelse af bestyrelses- og netværksmøder i foreningen.

Der er et stort behov for udvikling af en bystrategi for den samlede bymidte i Frederiksværk - en bystrategi som både inkluderer den eksisterende bymidte med handelsgade, butikscenter og byrum og som sikrer kvalificeret udvikling af Krudtværksområdet. En bystrategi vil være en helt naturlig opkvalificering i forhold til de initiativer og indsatser, der er igangsat. Derudover er der stort behov for ressourcer til at understøtte bymidtesamarbejdet, for derigennem at styrke og sikre fremtidig forankring af samarbejdet.

Projektets hovedaktiviteter

Bymidtestrategi

1) Baggrundsrapport

I arbejdet frem mod en bystrategi for Frederiksværk udarbejdes en analyse som vidensgrundlag for bystrategien - en baggrundsrapport.

Baggrundsrapporten giver et overblik over Frederiksværks økonomiske, klima- og miljømæssige, demografiske og sociale udfordringer og muligheder på mellemlang og lang sigt med inddragelse af tilgængelige data. Som led i udarbejdelse af baggrundsrapport afdækkes, hvorvidt der er behov for yderligere analyser for at styrke vidensgrundlaget. En del af arbejdet vil indeholde kortlægning af behovet for forretnings- og kompetenceudvikling blandt bymidtens detailhandel og serviceerhverv.

Baggrundsrapporten udarbejdes i 2025

2) Strategisk-fysisk plan

Fundamentet for projektet med udvikling af bystrategi og bysamarbejde i Frederiksværk er at bevare og udvikle den historiske bymidtes karakter som naturligt samlings- og handelssted for lokalsamfundet. Som led i udviklingen af bystrategien for Frederiksværk udarbejdes en strategisk-

fysisk plan med et prioriteret katalog over potentielle, konkrete udviklingsprojekter særligt med udgangspunkt i Krudtværksområdet. Gennem investeringer i bygningsbevaring og etablering af nye faciliteter i de ældre bygninger i denne del af bymidten kan en multifunktionel bymidte med nye aktiviteter og funktioner udvikles under hensyntagen til både klima- og miljømæssig bæredygtighed.

Med projektet ønsker vi at fremme en integreret og inklusiv social, økonomisk og miljømæssig udvikling med fokus på kultur, bæredygtig turisme og tryghed i bymidten. På baggrund af de gennemførte initiativer udarbejdes bystrategi for Frederiksværk bymidte.

Bystrategien udvikles gennem inddragende dialoger og aktiviteter i 2025 og 2026 og forventes politisk vedtaget inden udgangen af 2026.

Bysamarbejde

3) Prøvehandlinger i tomme butikslokaler, frigjorte bygninger og aktivering af byrum

Frederiksværk bymidte skal udvikles som lokalt samlingspunkt og mødested. Som led i projektet ønsker vi at arbejde med prøvehandlinger i tomme butikslokaler, frigjorte bygninger i Krudtværksområdet og byrum. Prøvehandlingerne udvikles i samarbejde med bymidtens aktører, som går sammen om finansiering og udførelse af events, pop-up aktiviteter o. lign. Aktiviteten igangsættes i 2. halvår 2025, evalueres løbende og fortsætter frem til projektets afslutning.

4) Understøttelse af eksisterende bymidtesamarbejde

Grundlaget for udvikling af bysamarbejdet er inddragelse af alle typer af aktører og brugere af bymidten. Der vil dog i projektet være aktører, som i forbindelse med projektet vil blive inddraget via en mere opsøgende og understøttende indsats. Der drejer sig specifikt om ungemålgruppen, de frivillige foreninger og bymidtesamarbejdet Frederiksværk Forum. For disse grupper vil der blive arbejdet med udviklingsnetværk, dialog og workshops, samt inspiration fra bymidtesamarbejder fra andre byer i ind- og udland.

Den primære målgruppe for det overordnede projekt er bymidteerhvervene, og med projektet ønsker vi at styrke deres muligheder for at drive virksomhed og sikre deres fortsatte drift og udvikling i Frederiksværk. Vi vil i forbindelse med projektet gennemføre en opsøgende indsats blandt bymidtens erhvervsdrivende med henblik på at kortlægge deres muligheder og udfordringer. På baggrund heraf vil der i samarbejde med Erhvervshus Hovedstaden, erhvervsforeninger og andre relevante erhvervsfremmeaktører blive tilrettelagt arrangementer til inspiration for bymidteerhvervene i forhold til udvikling af virksomheder.

Som en del af dette initiativ indgår understøttelse af det nyetablerede bysamarbejde Frederiksværk Forum i form af sekretariatsbetjening og der vil i et vist omfang være behov for kompetenceløft til centrale medarbejdere.

Aktiviteten igangsættes i 1. halvår 2025, evalueres løbende og fortsætter frem til projektets afslutning.

Lokal synlighed og formidling

5) Kickoff event

Der afholdes åbningsarrangement for alle bymidtens aktører som fælles introduktion til projektet. Eventet har, udover formidling om projektet, til formål at afdække aktører i relation til den videre proces.

Eventet afholdes i 1. halvår 2025

6) Bykontor

Med henblik på aktivering af områdets aktører og relaterbar fysisk inddragelse og formidling etableres et bykontor. Herfra kan der løbende informeres om udviklingen, og der kan opsamles input og varetages dialog. Bykontoret vil også fungere som ramme for møder, events, workshop og være udgangspunkt for vandringer i bymidten.

Derudover vil der i forbindelse med den årlige Krudtværksfestival og Kulturnat blive etableret en info-stand med repræsentanter for projektet.

Bykontor forventes at åbne 1. halvår 2025. Krudtværksfestival og Kulturnat afvikles årligt i hhv. maj og oktober måned.

Organisering

Projektet forankres i Halsnæs Kommune og kobler sig til flere fagområder i organisationen.

Projektets organisering sikres i en styregruppe, en tværfaglig projektgruppe og to følgegrupper.

Økonomiske partnere:

Industrimusset Frederiksværk

Gjethuset

Styregruppe

Styregruppen består af den tekniske direktør fra Halsnæs Kommune som projektejer samt chefer for hhv. Kultur, Arbejdsmarked, Borger og Erhverv (KABE), Ejendomme, Faciliteter og Arealer (EFA) samt By og Miljø (BM).

Følgegrupper

Der etableres to følgegrupper, hhv. en politisk følgegruppe og en interessent-følgegruppe.

Den politiske følgegruppe sammensættes på tværs af og bredt forankret blandt byrådets medlemmer. Den politiske følgegruppes formål er løbende at kvalificere og afstemme de enkelte dele af projektet, inden de sendes til egentlig politisk behandling i byrådet.

Interessent-følgegruppen nedsættes af styregruppen og følgegruppens sammensætning af interessenter evalueres løbende, mhp. at sikre deltagelse af interessenter, som bidrager med indsigt og værdi til projektet.

Tværfaglig projektgruppe

Projektgruppen repræsenteres af fagkompetencer indenfor planlægning, miljø, klima, bæredygtighed, turisme og erhverv, kultur, byudvikling og bygherrerådgivning.

Projektet projektledelse varetages af KIDE

Tidsplan

Projektstart: 6. januar 2025

Projektafslutning: 31. december 2027

